

בעזה ש"ת

מִיָּמֵי עֲמֻקִּים עֲצָה בְּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבִנָּה יִדְאָה

עצה והתבונה

דברי תורה
מכ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת שמות תשפ"ד

מכון זכור
לאברהם
סטריקוב

קובץ פ"ח

ערש"ק
פרשת שמות
תשפ"ד

לתרומות והנצחות:
052-7620204

לקבלת הגליון בדוא"ל:
a609200101002@gmail.com

י"ל ע"י
סניף זכור
לאברהם
סטריקוב
רחוב דוד 32 ירושלים

ניתן להאזין לשיעורי
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי
במערכת 'קול סטריקוב'
מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור
ובן בקו שיעורי כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

נר זכרון לנפש חיה
גליון זה נודב לע"נ
האשה החשובה בת קדושים
מרת ראדא רייכר ע"ה

בת כ"ק אדמו"ר הרה"ק
רבי יעקב יצחק דן מסטריקוב הי"ד זי"ע
אשה משכילת, יראת ה' היא תתגלל,
לשם ולרנהילה נודעה בנבורתה ובעוז רוחה
לעומת כל הגלים הזידונים שעברו על ראשה
בשנות הזעם.
נלב"ע כ"ו טבת תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
יהי זכרה ברוך

נר זכרון
לנפש נקי וצדיק,
מגזע קדושים רבותינו הקדושים זי"ע
הב' מו' משה יהודה רייכר ז"ל
בן יבדלחט"א
הרה"ג רבי יעקב יצחק קלמן שליט"א

הור"ן תמים ופועל צדק
הצטיין בעבודת התפילה כמונה מעות ובהתלהבות
ובשמירת פיו ולשונו מדבר רע
הזדכך בייסורים ונתבקש לשיבה של מעלה
ביום שב"ק כ"ח טבת תשפ"ב
ת.נ.צ.ב.ה. יהי זכרו ברוך

הונצח ע"י
אביו הרה"ג ר' יעקב יצחק קלמן רייכר שליט"א
ואחיו הרב אליעזר ליפמן רייכר שליט"א
לונדון

**לזכר
עולם
יהיה
צדיק
כ"ק מרן
אדמו"ר
הרה"ק
רבי
ירחמיאל
ישראל
יצחק זי"ע**

**בן כ"ק מרן
אדמו"ר הזקן
הרה"ק רבי
יחיאל זי"ע
מאלכסנדר
בעל "ישמח
ישראל"
כ"ט טבת
תר"ע**

**זכותו יגן
עלינו ועל
כל ישראל**

 שמות

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיֵּךְ אֶת
הַמִּצְרִי וַיִּטְמַנְהוּ בַחֹל (ג, יג).

בגמרא (סנהדרין נח:) למדו ממה שהרג
משה את המצרי על שהיכה
איש עברי, שעוצד כוכבים שהכה את
ישראל חייב מיתה. והנה הרמב"ם (פ"י
מהל' מלכים ה"ו) כתב "עכו"ם שהכה
ישראל אפילו חבל בו כל שהוא אף על פי
שהוא חייב מיתה אינו נהרג".
והמפרשים שם שקלו וטרו למנוח
מקור דבריו צוה, ועוד הקשו שהרי
מקור הדין הוא ממה שהרג משה את
המצרי, ושם לא הייתה המיתה צידי
שמים. והבב"ב משנה שם כתב דקרא
אסמכתא בעלמא היא, אכן עדיין ל"ע
שמס' הוא ראיה לסתור, שהגוי נהרג
על הכאת ישראל אף צידי אדם.

והרב מבריסק זצ"ל ציאר צוה, שהרי
משה רבינו הרג את המצרים בשם
המפורש (רש"י פסוק יד), והריגה בשם אין
זה נחשב להריגה צידי אדם, ואינו נחשב

אפילו גרמא בעלמא, אלא הוא צבחינת
תפילה או סגולה שתקיים בו המיתה
צידי שמים. ומה שהיה צריך לזה, והרי
ככל אופן היה מחויב מיתה צידי שמים,
י"ל שהנה בעלמא מיתה צידי שמים אינה
צהכרח תיכף ומיד, אלא שמת קודם זמנו
(ראה מו"ק כח.), וכאן רצה משה רבינו לזרז
את מיתתו, ולכן הוצרך להזכיר את השם,
שצוה מסר את דינו לשמים.

וַי"ל עוד שמה רבינו בעצמו ע"י
הזכרת השם עמד צמדרגה
עילאית כזו ("ער איז געווארן
הימלדיג") שהיה יכול בעצמו לקיים את
הדין שמים (וממילא י"ל גם לפי הפשט
שהרגו משה צידיים, שמ"מ נידון כמיתה
צידי שמים, שהיה משה צבחינת שליח
לקיים את הדין שמים).

והביא הגרי"ז ראיה לזה ממה
שפירש"י על מה שנאמר
'וירא כי אין איש', "שאין איש עתיד
ללכת ממנו שיתגיר". כי הנה בעונשים

המסורים לצית דין, אין דנים בתולדות העונש, שמה יסובב מזה חיזה דבר שאינו ראוי, או שיגיע העונש גם למי שאינו צריך להיענש, ואין לו לדיין אלא את המליאות הזו שמחייבת את העונש, ומענישים את החייב בכל אופן (וכדאיתא במשנה (ערכין א.) "האשה שיצאה ליהרג אין ממתינין לה עד שתלד"). וכן אם עשה המחויב מיתה תשובה, שעי"ז נידון כלפי שמיא כנדיק גמור, אין זה מועיל לו כדי להיפטר מחיובו (מכות יג. וראה שו"ת נודע ביהודה קמא או"ח סי' לה).

אבל צעונשי שמיים יש דין וחשבון מדוקדק בכל התולדות של העונש שיסגור כאן ושעתידים לבא לאחר זמן, ואם יש דבר אחד שאינו נכון שיסובב מן העונש, אין מענישים כלל. וכגון אם רואים שעתיד לבא ממנו זרע כשר, ואף נשמה כשרה אחת העתידה לבא ממנו אחר כמה וכמה דורות, וצוודאי אם הוא צענמו יתעורר בחיזה זמן או מנצב לתשובה, אז דנים אותו באופן אחר לגמרי.

ועתה, אם היה המנרי מחויב מיתה צידי אדם, לא היה צריך משה לצדוק אם יצא ממנו אחד שיתגייר, כי

אם הוא מחויב מיתה יש להרגו בכל אופן, אף אם יגרם מזה כליה לזרע כשר שעתיד היה לבא ממנו. וממה שהציט משה צרות קדשו לראות שאין איש העתיד לבא ממנו שיתגייר, זהכרח שהחויב מיתה שהיה כאן הוא מיתה צידי שמיים, וכאשר רצה משה לעורר את המיתה צידי שמיים, או שצענמו קיים את הדין שמיים, היה צריך לצדוק הדק היטב אם אין שום דבר שאינו ראוי שייגרם על ידי העונש, שאז אי אפשר להעניש, ורק כאשר ראה שאכן הוא כך, פעל את הריגת המנרי על ידי אמירת השם.

ועל דרך זה כזר איתא במהרש"א (סנהדרין טז) וז"ל: "ראה שאין תוחלת לדיקים עומדת ממנו ולא מזרעו" כו' (שמו"ר פ"א סכ"ט), פירוש היינו משום דציני אדם היה חייב מיתה כדעת הרמב"ם, אלא שראה שהיה חייב מיתה צידי שמיים ואין תוחלת לדיקים לעמוד כו', לכך הרגו".

ולקחת ממימי היאר ושפבת היבשה והיו המים אשר תקח מן היאר והיו לדם ביבשת (ד), (ט).

וברש"י: "והיו המים וגו', 'והיו' 'והיו' שני פעמים, נראה צעיני, אלו נאמר 'והיו המים אשר תקח מן היאור לדם ציבסת', שומע אני שצידו הם נהפכים לדם ואז כשירדו לארץ יהיו צהוייתן, אבל עכשיו מלמדנו שלא יהיו דם עד שיהיו ציבסת".

והאור החיים הק' ציאר דבריו וז"ל: "מאור עיני ישראל רש"י ז"ל נראה צעיניו כי טעם אומר 'והיו' 'והיו' הוא לומר שלא יהיו לדם עד שיהיו ציבסת, ודברי קדוש חן. ואני מוסיף צו טעם לשבח כי הוא מטעם עצמו שליוה ה' כי אהרן הוא יכה צמטוהו ציאר, ואמרו ז"ל (שמו"ר פ"ט ס"י) כי משה אינו יכול להכות היאור לכד שהגין צעדו, וכאן ציוה ה' שיקח ממימי היאור ויהיו לדם, ונתחכם שלא תהיה המכה על ידי משה

לזה אמר 'והיו' צהוייתן כל זמן שיהיו צידו אלא אחר שיהיו ציבסת יהיו דם וצוה אין לקותם צא ע"י משה".

ועל דרך זה י"ל צאופן פשוט יותר, שצתורת הכרת הטוב שיש למרע"ה ליאור, נעשה צאופן כזה שיתאחר ככל האפשר הפיכת המים לדם, והיינו ע"י שלא יהפכו לדם מיד כשהם ציד מרע"ה, אלא רק כאשר יצאו לארץ. ואמנם יש להעיר שכאן לא היה זה צתורת 'מכה', אלא כאות ומופת גרידה, וי"ל עפ"י מה שפירש רש"י כאן "ולקחת ממימי היאור", רמז להם שצמכה ראשונה נפרע מאלהותם", ולכן שייך כזר צוה עניין הכרת הטוב שלא לגרום למכת היאור, ועכ"פ לאחרו ככל האפשר.

תקנה קדושה לימי השובבי"ם

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר זלוק"ל - קידושא רצה שצ"ק פר' ויחי תש"נ

⚔

ב"ק אא"ז זצוק"ל תיקן לאנ"ש תקנה מיוחדת לימי השובבי"ם, שיום אחד בשבוע, בשני או בחמישי, לא יאכלו בשר, ואת סך הכסף שהיה עולה הבשר ינדבו בצדקה להכנסת כלה.

תקנה זו כוללת שני תיקונים, הן ההתנזרות מאכילת בשר, והן הצדקה להכנסת כלה. - אכן אא"ז זצ"ל הוסיף, שגם מי שאינו יכול להימנע מלאכול בשר, עכ"פ ייתן את סך הכסף שעולה הבשר להכנסת כלה.

ובתקופה שלפני המלחמה הקפידו על תקנה זו אלפי יהודים, וגם כאן בארץ ישראל היו רבים שהקפידו על זה, והיה לדבר קדוש אצלם.

דולה התבונה

עבודת ימי השוכבי"ם – סור מרע ועשה טוב בענייני דיבור

שיעור ליל שישי פרשת שמות תשע"ד

חומר דיבור לשוה"ר ורכילות שע"ז מונעים ההשפעה הטובה וממשיכים גזירות קשות ורעות
פרשת שמות היא הפרשה הראשונה מפרשיות השוכבי"ם, ובספה"ק אוהב ישראל
 בפרשת ויחי יש שיחה נפלאה בעבודת הימים הללו, וז"ל קדשו: "ויקרא יעקב
 אל בניו וגו' האספו' וגו' (נראשית מט, ט), יש לרמוז בכאן בהעיר לב ושום שכל, הנה ידוע
 (למה מיקוני זוהר, ו:) דה' הוא בינה (- אותיות שם הוי"ה רומזים על כל הי' ספירות, י'
 רומז על חכמה, ה' הראשונה על בינה, הו' על המידות, והה' האחרונה על מידת
 המלכות, וכמו שביאר התניא עניין זה בארוכה באגרת התשובה (פרק ד), ו'בינה
 לבא ובה הלב מבין' (מיקוני זוהר יז.), ומשם ההבל יוצא דרך 'שית עזקין דקנה' (- שש
 טבעות הקנה) (שס קמ.). אל ה' מוצאות הפה שהוא בחינת ה' תתאה בסוד 'מלכות פה
 ותורה שבעל פה קרינן לה' (שס יז.).

"וכשאחד מישראל פוגם חס ושלום בה' מוצאות הפה, היינו על ידי לשון הרע
 ורכילות ושאר דיבורים לא טובים רחמנא ליצלן, אזי מזה נמשך כל הרעות
 וכל הצרות וחולשות רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב בזוהר הק' (ג, קנב.) על פסוק (מסליס
 ז, יד) 'נצור לשונך מרע', ודריש 'מרע' לשון מרעין בישין, יעויין שם. וכולא הוא בגין
 דה' תתאה הוא כביכול בפרודא מבעלה, וה' עילאה אינה משפעת משפעה אליה, ומזה
 נמשך כלד הרעות רחמנא ליצלן".

ביאור הדברים, כי הנה סדר ההשפעה העליונה הוא כדרך דיבור האדם, שמקור הדיבור הוא בהבל הלב, ומשם יוצא אל הפה, וכמו כן ההשפעה העליונה שהיא ע"י שם הוי"ה, מתחילה בספירות החכמה והבינה, ומשם באה אל המלכות המשפיעה לעולם. וממילא כדי שתלך ההשפעה כסדרה צריך שיהיה ייחוד בין הבינה למלכות, ודבר זה תלוי באתערותא דלתתא, שאם האדם למטה מדבר דיבורים טובים, אזי ליבו ופיו מיוחדים להוציא טוב, כמו כן למעלה המלכות והבינה מיוחדות כדי להשפיע טוב לעולם, אבל אם חלילה הוא להיפך, שמדברים למטה דיבורים רעים, אזי גורמים ר"ל פירוד למעלה, וממילא תחת שיושפעו השפעות טובות לעולם, באות גזירות קשות ורעות רה"ל.

והוא דבר נורא, שע"י הדיבורים הרעים נמשכות 'כל הרעות וכל הצרות וחולשות ר"ל', בספר שמירת הלשון להחפ"ן חיים ז"ל הרבה להביא עניינים רבים בגנות וברעת דיבורי לשון הרע, וכאן אנו לומדים על דבר נוסף נורא ומבהיל, שכל הצרות והגזירות בעולם באות מחמת שאין נוהרים בשמירת הלשון מדבר בו רע.

דרך התיקון בימי השוכבי"ם על ידי דיבורי תורה ותפילה

וממשיך האוהב ישראל לעניין עבודת ימי השוכבי"ם: "וגם הפגם של ברית המעור בא מפגם ברית הלשון (ראה ספר יצירה ט, ג) על פי הרוב רחמנא ליצלן (- ואם כן גם בזה הוא פוגם ביחוד העליון, וגורם לפירוד בין הבינה למלכות, ועי"ז נמנעת ההשפעה הטובה, וכאים תחתיה גזירות וצרות ר"ל), ועל פגם הברית תקנו קדמונינו ז"ל להתענות ולעשות תשובה בימי פרשיות של שוכבי"ם כידוע מספדה"ק (ראה צארכה שער רוס"ק פיקון כז). והנה הגם שנתמעטו כעת כח הדורות בעונותינו הרבים, ואינם יכולים לעשות סיגופים ותעניות כראוי, עם כל זה מי שנוגע יראת ה' בלבבו צריך להתאמץ בכל יכולתו ולעשות תשובה על זה החטא כי גדול הוא מנשוא, ובפרט בימי פרשיות של שוכבי"ם המסוגלים לכך".

וכותב כמה פרטים בעבודת התשובה והתיקון על פגם הברית: "ומהראוי לומר ברכת 'תקע בשופר גדול' בכוונות הראויים כמבואר בפידור האריז"ל, גם ה'יהי

רצון' הכתוב שם קודם חתימת הברכה, והכל ביראת ה' וברעותא דלכא. ועיקר התשובה הוא על ידי תורה ותפלה וצדקה כל אחד ואחד לפי יכולתו, ובפרט בלימוד תורה שבעל פה ולברר הלכה בליבון ובירור יפה, בזה הוא מקבץ חלקי הטוב והניצוצין קדישין ומברר אותן מתוך הקליפות להוציא בולעם מפיהם בסוד 'חיל בלע ויקיאנו' (איוז כ, טו - פרי עץ חיים שער העמידה, יט), וזהו עיקר התיקון של פגם הברית, כי לימוד תורה שבעל פה בכוננת הלב וביראת שמו יתברך הנכבד והנורא, וכל שכן מי שזוכה ללמוד תורה לשמה ממש, ועל ידי תשובה כראוי מאסף ומייחד כל חלקי הטוב והניצוצין קדישין למקורן ולשורשן לה' תתאה ומייחד אותה בבעלה, ולאשר שאחר כוננת הלב הן הן הדברים לזה מייחד לבא לפומא היינו ה' עילאה לה' תתאה שהם בחינת לב ופה כביכול". היינו כי הפגם הוא גרימת הפירוד בשם הוי"ה בין הה' הראשונה לה' האחרונה, וע"י לימוד התורה שבע"פ כראוי הוא גורם ייחוד מחודש לעילא, וממילא מתקן את אשר עיוות.

ומפרש על פי זה הכתוב 'האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים':
 "'האספו' היינו ה' - אספו', שתייחדו ותקשרו הה' וכנ"ל, אזי 'ואגידה לכם', מלשון אגד וקשר, היינו שאקשר ואגין עליכם מכל הגזירות קשות רחמנא ליצלן, 'אשר יקרא' גו', אקשור ואסתום לבל יצאו עליכם כלל, ואפילו אם יצאו ח"ו לא יוכלו להזיק ולהרע לכם כלל, ובפרט כי יעקב אבינו ע"ה הוא 'בעלה דמטרוניתא' (וזה"ק ט, כא:), שהוא ה' תתאה".

במאמר זה לומדים כמה יסודות נפלאים שיש לחזור עליהם כסדר. הן החומרה הנוראה של דיבורי לשון הרע ורכילות ושאר דיבורים רעים, שמהם נמשכים כל הגזירות והצרות ר"ל. והן סדר העבודה בתיקון הפגם, בתשובה מתוך ריבוי תורה ותפילה וצדקה כראוי, שע"ז מתקנים את כל הפגמים, ונמלטים מכל הגזירות הרעות.

גלות מצרים בעוון הדיבור

ובפרשתנו גם כן מצאנו עניין זה שע"י אי הזהירות בעוון לשון הרע באות הגזירות הקשות על ראשי עם קודש ר"ל, וכמו שפירש רש"י על הפסוק (ג, יד)

"אכן נודע הדבר", "דאג לו על שראה בישראל רשעים דילטורין, אמר, מעתה שמא אינם ראויין להגאל, וכו', 'נודע' לי 'הדבר' שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל רואה אני שהם ראויים לכך". והרי שאכן בעוון לשון הרע ורכילות באות הצרות והגזירות הקשות.

ובאמת הדברים אומרים דרשני, וכמו שכתב השפת אמת (תרמ"ט, ד"ה צמדקס יודיע): "והוא פלא, כי שאר אומות מלאים לשון הרע ורכילות וכאשר שמע מאיש ישראל לשון הרע אמר שהם ראויין לכך" - מרע"ה מצא אדם אחד שמדבר ל"ש"ר ואז הוא כבר מבין שבנ"י ראויים לגלות, ומה אם שאר האומות, האם כל שיגם ושיחם הוא כדת וכדין, אתמהה.

ומבאר השפ"א: "אכן הדיבור מיוחד לבני ישראל, כמו שכתוב (ספ"ק קמ"ו, יט) 'מגיד דבריו ליעקב', וזה היה שורש הגלות של מצרים, כדאיתא בזוה"ק (ואר"א כ"ה): שהדיבור היה בגלות. וזהו שאמר נודע 'הדבר'".

ובמקום אחר (תרנ"ג, ד"ה צפסוק ס"ן) כתב: "כי הדיבור ניתן לבני ישראל, והיו צריכין הגלות מצרים לברר הדיבור שיהיה בלי פסולת, וכו', ולפי שמצרים היה גלות בשביל הדיבור לכן אמר נודע 'הדבר', שעל ידי לשון הרע שלא נתברר הפסולת מבחינת הדיבור נתעכבו בגלות מצרים".

עומק החטא בדיבורים אסורים - שמונעים את קיום התכלית של בנ"י בכח הדיבור לטיבותא וכפי הנראה פירוש דבריו הק' כך הוא, שהנה כל תכליתם וברייתם של כלל ישראל הוא להוציא ולגלות את כח הדיבור, וכמו שהביא הפסוק 'מגיד דבריו ליעקב', וכן כתיב (ישעיה מג, כ"א) "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו". ויש לבנ"י כוחות נשגבים על ידי הדיבור, שיכולים עי"ז להתקרב ולהידבק בהקב"ה בדביקות שלימה, ומקיימים את כל העולם כולו ע"י כח הדיבור בתורה ובתפילה.

ואם אין מוציאים את כח הדיבור אל הפועל אזי חסר בכל קיום תכליתם ומטרתם בעולם. וכדי שיוכלו להגיע לזה צריך בראש ובראשונה שיהיה הדיבור שלהם זך

ונקי מכל סיג ופגם של דיבור שאיננו טוב, וכאשר נכשלים ר"ל בלשוה"ר וברכילות אזי מעכבים את קיום תכליתם בעולם, ולכן מוכרחים לעבור גלות ויסורים כדי לתקן את הדיבור.

וא"כ שפיר 'נודע הדבר' מדוע דייקא ישראל יותר מכל שבעים אומות שועבדו בגלות מצרים, אף שוודאי שאר האומות הם מלאי לשוה"ר ורכילות יותר מישראל, כי בנ"י כאשר פוגמים בדיבורם הרי הם מעכבים את קיום תכליתם ומטרתם בעוה"ז, ומוכרחים לתקן זאת, והדרך לתיקון הוא ע"י גלות ויסורים.

ובזה ניתן לנו תוספת נופך בדברי הרה"ק מאפטא, שתיקון פגם הדיבור הוא ע"י תורה ותפילה, ובפרט בלימוד תורה שבע"פ, והיינו כי הפגם בדיבורי לשוה"ר ורכילות הוא מה שהם מעכבים את התכלית בעבודת הדיבור לטיבותא, ולכן התיקון לזה הוא ע"י שבאמת ידברו דיבורי תורה ותפילה שהוא שלימות הדיבור הנדרש מבן ישראל.

ועל דרך זה כבר מצאנו בדברי האריז"ל (שער הכוונות, כוונת יוצר), שכתב שבברכת אהבת עולם יש לכוון את הזכירות, כשאומרים 'ובנו בחרת' מקיימים בזה זכירת מתן תורה, כי אז בחר בנו וקרבנו לשמו הגדול, וכשאומרים 'לשמך הגדול' זוכרים מעשה עמלק, כי בעבור עמלק אין השם שלם, וזכירת מרים מקיימים ב'להודות לך', ומבאר שם שזהו "כי הלשון והפה והשפתים הם כלי הדיבור שיצר בנו הוא יתברך, נודה אותו בהם, ולא נשתמש בהם בסיפור לשון הרע ח"ו, ונזכור לשון הרע של מרים ולא נעשה כמו שעשתה היא".

זהו אפוא עומק החיוב של שמירת הלשון, שהדיבור ניתן כדי לפעול עמו גדולות ונצורות, בדיבורי תורה ותפילה ושבח והודיה לה, ואיך אפשר לדבר בו דיבורים אחרים אשר לא לה' המה.

עסקו בעיקר בחלק העשה טוב של שמירת הלשון ולא בחלק הסור מרע

ונראה שמטעם זה לא דיברו כ"כ רבותינו הק' מאורי החסידות זי"ע להדיא מהעניין של לשון הרע ורכילות, בחומרת איסורם ועונשם הרב, כי עניין שמירת הלשון

אמנם תחילתו ב'סור מרע', להימנע מלדבר דיבורים אסורים, אולם סופו ב'עשה טוב', לדבר דיבורים קדושים, ועיקר התכלית בזה הוא כאמור להגיע לעשה טוב, וזהו כל חומר דיבורים אסורים, שמתרחקים על ידם מקיום התכלית הנרצית, ולכן דיברו בעיקר על החלק החיובי, של לדבר דיבורים טובים.

ומידה טובה מרובה, שכמה שאפשר לפגום ולהרע בדיבורים רעים, יותר מזה אפשר לפעול לטובה עם כח של 'גוט ווארט'. 'גוט ווארט' היינו דיבורי תורה ותפילה, אבל גם בבין אדם לחבירו, שהרי ל"ש"ר ורכילות הוא איסור שבין אדם לחבירו, וגם העשה טוב הוא בין האדם לחבירו, שאומר לו 'גוט ווארט', בוודאי שעי"ז ממשיכים שפע טובה וברכה ברוחניות ובגשמיות.

ויש לפרש זאת בכתוב "נצר לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו", היינו שבדבר זה גופא של שמירת הלשון, יש שני חלקים, תחילה 'סור מרע', שלא לדבר דיבורים אסורים, ל"ש"ר ורכילות, 'נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה'. אבל אין זה התכלית, אלא 'עשה טוב', וזהו ע"י 'בקש שלום ורדפהו', לדבר דיבורים שמביאים שלום, לקרב את הזולת עם דיבורי אהבה ואחווה ורעות, להחיות את לבו ולרומם את הרגשתו.

לבן כאמור עסקו אצלנו בעיקר בחלק של 'עשה טוב', כי זהו עיקר התכלית והתיקון, והוא מגמתו ומטרתו של היהודי עלי אדמות, להשתמש עם הדיבור לטובה. אמנם כשמגיע מצב שנשכח מעט החלק של סור מרע, אין ברירה אלא להתחזק גם בחלק זה ולהזהיר על כך.

תיקון פגם הברית ע"י צעקה אל ה'

בעניין דומה להאמור איתא בפרי צדיק בפרשתנו (אות ט), שכתב שם: "שובבי"ם הזמן לתיקון פגם הברית כמו שכתב האריז"ל (ראה גארוכה שער רוח"ק תיקון כו), וכבר אמרנו שעיקר זמן התיקון בשבתות שבהן דשבת ברזא דברית וכו', וקדושת השבת שמתחדש בכל שבת היא קדושת הפרשה שקורין בה" – וכן מבואר בספה"ק (ראה ט) שיסוד עניין השובבי"ם שמסוגל לתיקון הוא משום הקריאה שקוראים

בפרשיות אלו, שהוא כל עניין גלות מצרים ויציאת מצרים וכלמה שיצא מגאולת מצרים, קבלת התורה ובנין המשכן, שכל זה מרכיב יחד קומה שלימה של תיקון נפלא, וממילא בשבת שקוראים את הפרשה, אז הוא הזמן המסוגל ביותר לתיקון.

וממשיך: "ופרשת שמות מורה שאף שהיו ישראל משוקעין בקליפת מצרים כעובר בבטן אמו, מכל מקום עלתה צעקתם, כמו שנאמר (ג, ז) 'ואת צעקתם שמעתי' וגו', וכתוב (ט, ט) 'ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי'. והוא תיקון לפגם זה, כמו שאמרנו במה שנאמר (מסל"ג, ז) 'פני ה' בעושי רע' – דקאי על פגם זה שנקרא 'רע בעיני ה' (נראשית למ, ז) כמו שכתוב בזוה"ק (א, ר"ט: וכו', וכתוב בתריה (מסל"ג, ט) 'צעקו וה' שמע', דצעקה מועיל לפגם זה. ובזוה"ק פרשה זו (ג, ז) 'צעקה גדולה מכולן שצעקה היא בלב הדא הוא דכתיב (א"כ, ג, יח) 'צעק לבם אל ה'". וכתוב אה"כ (מסל"ג, ט, יט) 'קרוב ה' לנשברי לב'. ומוסיף ש"הזמן לזה בשבת, שנעשה הישראל עני ונכה רוח כשחושב ונותן אל לבו כל העובר עליו בימי המעשה, וכו', ואז מועיל אף לפגם הזה שמנע התשובה ממנו".

ומבואר ג"כ בדבריו הק', כמבואר באוהב ישראל, שהתיקון לפגם הברית הוא ע"י תפילה וצעקה אל ה'. ועיקר הזמן לזה הוא ביום שב"ק, ויש להוסיף שהרי כידוע ימי החול הם יותר שייכים לחלק של סור מרע, ואילו יום השב"ק הוא מיוחד לעשה טוב, כי "יום קדוש הוא מבואר ועד צאתו" (זמר מנוחה ושמחה), ולכן השבת הוא זמן התיקון לפגם, ע"י התוספת בעשה טוב כדיבורי קדושה, בתורה ובתפילה, שע"ז אפשר לתקן הכל.

ע"י סיפור יציאת מצרים אפשר לזכות לתורה בלא יסורים

ובשפת אמת (פרשת צא מרמ"ח) כתב חידוש נפלא, שהנה איתא במדרש (שמו"ר א, א) "שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכלם לא נתנם להם אלא על ידי יסורין, התורה וארץ ישראל וחיי עולם הבא, וכו', התורה דכתיב (מסל"ג, ז, יג) 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו', וזה היה תכלית גלות מצרים, שעל ידי יסורי הגלות יזכו בני ישראל לקבלת התורה. ובאמת כל נפש מישראל צריך יסורים כדי

להיות מוכן לתורה, אולם הקב"ה הקדים תרופה למכה, ש"על ידי הסיפור ביציאת מצרים זוכין לתורה בלא יסורין בפועל ממש", ועל דרך שמצאנו (מנחות קי.) "כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם", וכן הוא בפרשיות סיפורי יציאת מצרים שהעוסק בהם כאילו עברה עליו הגלות וממילא הוא כבר נעשה מוכן לקבל את התורה. ובזה מבאר הכתוב (לק' יג, ט) "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך", היינו כי ע"י התפילין שבהם זוכרים את יציאת מצרים, זוכים ש'תהיה תורת ה' בפיך'.

גם כאן מצאנו שתכלית כל גלות מצרים היה כדי שיוכלו בני ישראל להגיע לשלימות של 'תורת ה' בפיך', היינו תיקון כח הדיבור. והדרך לזה בזמן הזה הוא ע"י סיפור יציאת מצרים, שישנו בכל יום בתפילה, בשחרית ובערבית, שע"י אפשר להגיע לתיקון הדיבור בשלימות, כי אכן, ע"י שמקדשים את הדיבור בהזכרת שבחו של מקום ובהודאה לו על הנסים והנפלאות אשר עשה עמנו, זוכים להגיע לתכלית של יציאת מצרים שהוא תיקון הדיבור ואז אפשר לקבל את התורה.

ימי השובבי"ם הם העת להתחזק ב'נצור לשונך' בין ב'סור מרע' ובין ב'עשה טוב'

זהו דרך התיקון בחלק העבודה של 'עשה טוב', על ידי דיבורים טובים של תורה ותפילה, בבחינת 'צעקו וה' שמע', אבל בוודאי שההתחלה היא ב'סור מרע', לנצור לשוננו מכל דיבור רע, לשוה"ר ורכילות וכיוצא בהם, כל שאר הדיבורים האסורים.

והנה לפני כמה שנים זכינו לעשות חיזוק בשמירת הלשון, כאשר קבעו לימוד בצוותא בעניינים אלו, אכן כדרך העולם במשך הזמן יורדת ההתלהבות שישנה בתחילה, ועד שנשכח הדבר. ועל כן יש להתחזק ולהתעורר שוב בעניין זה, ובפרט כעת בימי השובבי"ם, אשר תיקונם קשור לכח הדיבור וכאמור, והוא ג"כ בחלק ה'סור מרע'. וכדברי האוהב ישראל ש'כל הרעות וכל הצרות וחולשות' נמשכות ובאות על ידי דיבורי לשוה"ר ורכילות ר"ל, והרי יהודים עוברים בדורנו צרות רבות כל כך, וא"כ בוודאי שיש להתחזק ביותר שלא להיות חלילה גרמא בנזקין.

וכמו כן יש להתחזק בימים אלו בחלק ה'עשה טוב', בדיבורים טובים, של תורה ותפילה, וסיפור יציאת מצרים ושאר שירות ותשבחות לא-ל חי, שבכח זה אפשר לתקן הכל כמבואר. וכאמור שמידה טובה מרובה, ואם על ידי ההימנעות מדיבורי לשוה"ר ורכילות מונעים את הצרות והגזירות הקשות העלולות לבא חלילה, בוודאי שע"י העשה טוב זוכים להמשיך ישועות גדולות.

ובזה יתפרשו הכתובים כמין חומר, "נצר לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה" – וכדברי הזוה"ק ש'מרע' היינו המרעין בישין העלולים לבא חלילה ע"י דיבורים אסורים. אכן על ידי "עשה טוב", שהוא בדיבורים טובים, בתורה ובתפילה, בבחינת "צעקו וה' שמע", אזי זוכים להגנה והצלה מוחלטת 'ומכל צרותם הצילם' וגו', "רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו ה', שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה, פודה ה' נפש עבדיו ולא יאשמו כל החסים בו".

על ידי הצעקה אל ה' אפשר לזכות לבחינת גאולה בתוך החושך

ובשפת אמת בפרשתנו (תרכ"ג, ד"ה צמדרש יודיע) עמד על דברי הגמרא (מענייט ל:) "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה", וקשה שהרי כל הצדיקים הקדושים בכל הדורות שעברו בוודאי התאבלו כדבעי על חורבן ירושלים, והאיך לא זכו לראות בבניינה.

ומבאר: "רק הפירוש, שזוכה לראות בנחמת ציבור גם תוך הצער, כי הגלות הוא רק הסתר, אבל מי שזוכה להסיר ממנו ההסתר כפי בירור וזכות לבו כך יוכל

לראות בנחמת ציבור", שאף בתוך חשכות הגלות שייך שיהיה גילוי של גאולה.

ולדרכינו ייאמר, שכאשר 'צעקו וה' שמע', שמתוך עומק החשכות והגלות הפרטית שהגיעו אליה, עד שנמצאים ר"ל אף בדיוטא תחתונה של 'פני ה' בעושי רע', צועקים אל ה' 'קרבה אל נפשי גאלה', אזי אכן אפשר לזכות לגילוי מסוים של גאולה, כסיום המזמור בתהלים 'פודה ה' נפש עבדיו'.

ויעזרנו ה' שנזכה אכן לכל העניינים הגדולים שאפשר לזכות להם ולקבלם בשב"ק הבעל"ט, אמן ואמן.

אנ"ש נערכים לקיום 'תקנת השוכבי"ם' של רבינו אדמו"ר הזקן זי"ע בעזרתא חדא - ביומא דהילולא דיליה י"ט שבט

מכתב קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לקראת ימי השוכבי"ם תשפ"ד

יעקב דן שטרן

נכד כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה

מסטריקוב

רחובות הבוכרים (דוד) 32

עיה"ק ירושלים תובב"א

יום רביעי לסדר ויחי תשפ"ד

למע"כ אחי ורעי אנשי שלומינו וידידינו איש איש בשמו הטוב יבורך
שלו' וברכה עליכם וכל הנלוים אליכם,

באתי בזה בקריאה של חיבה בענין שנתעוררו העוסקים במצוות ובצדקה וחסד להיות לעזר ותמיכה
בעת הכנסת צאצאיהם לחופה, אשר ידוע גודל ההוצאות בפרט בזמנינו שהיוקר יאמיר והצרכים
גדלו מאד מאד, והרבה משפחות שפרנסתם דחוקה ומצבם במצוקה בכלל ומה גם בעת שמחתם
בנשואי צאצאיהם, ומאידך גם ידוע לכל גודל המצוה והנח"ר לפני אדון כל שנעשה בהשתתפות
בהכנסת כלה שהוא מהמצוות אשר אדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב, וכידוע
גם מהנהגת כ"ק מרן זקני אדמו"ר זצלה"ה שעסק בעצמו בזה לעזור ולסייע למחותנים ועשה זאת
בהצנע לכת כפי שנודע מכמה עובדות שנודעו לרבים אחרי הסתלקותו לחיי עוה"ב,

והנה בדבר גדול כזה נצרך לקבץ יחד מכה הציבור דע"י כח זכות הרבים מתקבץ סכום נכבד
שאפשר שתהי' מתנה המשמחת לב.

והנה אנו כעת לקראת שבועות שוכבי"ם ת"ת שבהם יש תיקון גדול בעשיית צדקה כפי שנתפרסם
במכתב מכ"ק אדמו"ר הזקן זצלה"ה לכן בואו ונתחזק יחדיו בענין צדקה זו להתנדב כל איש אשר
ידבנו לבו.

ויה"ר שיתקיים במהרה הפסוק ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה בביאת גוא"צ אמן.

מאז יצאנו מן סטאין

או בכרטיס אשראי **בינדרים פלזם'**
מוסדות סטריקוב בארה"ק
מפעלי צדקה וחסד חסד לאברהם

כמו"כ ניתן להעביר
לידי הגבאים
בבתי מדרשינו

לתרומות חייגו
052-762-0204

אנ"ש נערכים לקיום 'תקנת השובבי"ם'
של רבינו אדמו"ר הזקן זי"ע בעזרתא חדא
- ביומא דהילולא די ליה י"ט שבט

בס"ד

דבריו חיים וקיימים

כולנו מקיימים את תקנתו של כ"ק אדמו"ר הזקן זי"ע
לימי השובבי"ם
לתת סך דמי הבשר של יום אחד בשבוע להכנסת כלה
ובתקנת כ"ק אדמו"ר הזקן זי"ע
כפי שמובא במכתב מבנו כ"ק אדמו"ר הרי"ד זי"ע
לא יפחות מארבעה פעמים ח"י לשבוע כמנין חס"ד

השנה ימי השובבי"ם ת"ת

תורמים את סך דמי התיקון 72×8

ס"ה 576 ש"ח

למפעלי הצדקה והחסד "חסד לאברהם"

אשר עוזר ותומך במשפחות אנ"ש

מדי חודש בחודשו,

לבד ממקרים דחופים המצטברים על שולחנו.

או בכרטיס אשראי בינעריים פלוס
מוסדות סטריקוב בארה"ק
מפעלי צדקה וחסד חסד לאברהם

כמו"כ ניתן להעביר
לידי הגבאים
בבתי מדרשינו

לתרומות חייגו
052-762-0204

